

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 28 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, în privința inculpatului

Zaharia Mihail.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 23.06.2017 – 28.06.2018,
instanța de apel: 09.08.2018 – 01.10.2018,
instanța de recurs: 22.01.2019 – 27.02.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 28 iunie 2018, Zaharia Mihail a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal și liberat de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului prescripției de tragere la răspundere penală.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Zaharia Mihail, la 05 aprilie 2016, aproximativ ora 13.50, aflându-se pe str. xx, în apropierea stației de troleibuze „Piața Universală”, în timp ce încerca să urce în automobilul „Opel Zafira”, care era parcat în preajma stației sus menționate, având asupra sa mai multe genți și un comportament suspect, a fost stopat de către colaboratorii de poliție patrulare a BP a INP, Ursu Igor și Toma Gheorghe, care erau implicați în serviciu de menținerea ordinii publice și se deplasau prin preajmă cu auto patrula MAI xx. Solicitându-i actele de identitate, a comunicat că nu le deține asupra sa. Având un comportament

suspect, a fost condus la IP Centru, mun. Chișinău pentru identificare. În cadrul percheziției corporale la Zaharia Mihail au fost depistate și ridicate trei pachete de polietilenă cu o substanță vegetală verde asemănătoare cu marijuana.

Conform raportului de expertiză nr. 34/12/1 -R-2190 din 27.04.2016, substanța vegetală verde, ridicată de la Zaharia Mihail, reprezintă substanță narcotică marijuana, în cantitate de 2,80 grame.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004, privind aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului, substanța narcotică (marihuana) se atribuie la substanțele narcotice și substanțele psihotropice neutribzate în scopuri medicinale.

Conform Hotărârii Guvernului nr.79 din 23.01.2006, privind aprobarea listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, masa de 2,80 grame de substanțe narcotice depistate la Zaharia Mihail, se atribuie la proporții mari.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, ca păstrarea ilegală a substanțelor narcotice, ***a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă***, săvârșite în proporții mari, fără scop de înstrăinare.

Instanța a reținut că obiectul material al infracțiunii incriminate inculpatului, îl reprezintă substanțele narcotice, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, caracterizate prin proporții mari.

Conform pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, din 26 decembrie 2011, nr. 2 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației penale ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor și a precursorilor”, în sensul art. 11 al Legii nr. 382 din 06 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor, la substanțele menționate, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, se referă substanțele incluse în Tabelul nr. 1, listele nr. 1 și nr. 2, din anexa la această lege, a căror circulație este limitată și se face numai în scopuri științifice. Utilizarea substanțelor narcotice, a căror circulație *în scopuri medicinale este interzisă presupune folosirea substanțelor menționate la producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea lor în diferite scopuri: de exemplu, producerea unor noi preparate, medicamente, adaosul lor în produse etc.*

La fel, în hotărârea menționată, la pct. 4, subpunctul 17, este enunțat că „Procurarea, păstrarea, expedierea sau transportarea acestor substanțe nu echivalează cu utilizarea lor în sensul art. 217 alin. (3) lit. c) și art. 217¹ alin. (3) lit. c) Cod penal, acțiunile menționate urmează a fi încadrate în prevederile alin. (2) al articolelor respective, după caz.”

Astfel, în condițiile speței, inculpatului nu-i poate fi imputată utilizarea substanțelor narcotice pentru producerea unor noi preparate, medicamente, adaosul lor în produse, respectiv, calificativul dat urmează a fi exclus din învinuire, ca fiind neprobat, întrucât acest semn calificativ nu întrunește trăsăturile obligatorii, fiind formulat într-un mod abstract și declarativ în rechizitoriu.

Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite doar dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.

Prin urmare, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, ca păstrarea substanțelor narcotice în proporții mari, fără scop de înstrăinare.

Totodată, potrivit art. 16 alin. (2) Cod penal, infracțiunea săvârșită de inculpat este una ușoară.

Conform art. 60 Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii ușoare au expirat 2 ani.

Fapta a avut loc la 05.04.2016 și din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat doi ani pe 05.04.2018.

Deci, procesul penal urmează a fi încetat, în legătură cu expirarea prescripției tragerii la răspundere penală.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Centru, Aliona Railean, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal.

Apelantul a invocat că atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cerceării judecătorești, au fost acumulate probe care confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Instanța, recalificând acțiunile inculpatul, greșit a apreciat acțiunile acestuia, precum că nu a avut drept scop utilizarea substanței narcotice depistate în alte scopuri și anume producerea, prepararea, experimentarea extragerea ..., de rând ce inculpatul nu și-a recunoscut vina, menționând că nu-i era cunoscut ce substanță se afla în pachetele depistate la el, iar la evidența medicului narcolog nu se află.

În cazul, în care se constată că inculpatul a avut ca scop producerea, prelucrarea, prepararea... acestei substanțe, acțiunile ultimului urmau a fi calificate după indici componentei de infracțiune prevăzute de art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal.

În aspectul dat, instanța just a ținut cont de Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 26 decembrie 2011 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației penale ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor și a precursorilor”, potrivit căreia calitatea de substanță narcotică a cărei circulație în scopuri medicale este interzisă se stabilește în baza a două criterii:

a) medical – prezența unui pericol deosebit pentru sănătatea omului prin consecințele grave generate de consumul lor abuziv;

b) juridic – includerea substanței în listele nr.1 ale Convenției unice asupra stupefiantelor din 30.03.1961 și Convenției asupra substanțelor psihotrope din 21.02.1971.

În sensul art. 11 din Legea nr. 382 din 06 mai 1999 „Cu privire la circulația substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor, cu modificările ulterioare, la

substanțele menționate, a căror circulație în scopuri medicale este interzisă, se referă substanțele incluse în Tabelul nr. 1, listele nr. 1 și nr. 2, din anexa la această lege, a căror circulație este limitată și se face numai în scopuri științifice.

Utilizarea substanțelor narcotice a căror circulație în scopuri medicale este interzisă presupune folosirea substanțelor menționate la producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea lor în diferite scopuri: de exemplu, producerea unor noi preparate, medicamente, adaosul lor în produse etc.

Din cele enunțate, rezultă că procurarea, păstrarea, expedierea sau transportarea acestor substanțe nu echivalează cu utilizarea lor în sensul art. 217 alin. (3) lit. c) Cod penal, așa că acțiunile inculpatului just au fost încadrate în prevederile art. 217 alin. (2) Cod penal.

Totodată, în cazul când pe parcursul judecării cauzei se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, în temeiul art. 332 Cod de procedură penală, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua comiterii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal, este una ușoară, comisă la 05.04.2016, iar de la comiterea infracțiunii, termenul de doi ani a expirat.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Natalia Andronic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că instanțele, recalificând acțiunile inculpatului, incorect au dedus că acesta nu a avut drept scop scop utilizarea substanței narcotice depistate în alte scopuri și anume la producerea, prepararea, experimentarea, extragerea ..., de rând ce, inculpatul nu și-a recunoscut vina, menționând că nu-i era cunoscut ce substanță se afla în pachetelele depistate la el, iar la evidența medicului narcolog nu se află.

Din practica judiciară pe cauze analogice, acțiunile inculpatului au fost incorect calificate în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, ca păstrarea substanțelor narcotice în proporții mari, fără scop de înstrăinare, fiind exclus calificativul - a căror circulație în scopuri medicale este interzisă.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului și încadrarea juridică justă a acțiunilor infracționale ale acestuia în baza art. 217 alin. (2) lit. c) Cod penal, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, prescripțiilor de drept material și jurisprudenței naționale, invocate în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 26 decembrie 2011 „Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației penale ce reglementează circulația substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor și a precursorilor”, care nu este criticată sub niciun fel de către recurent.

Or, soluția instanțelor judecătorești coroborează și cu prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, că judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Însă, Hotărârile Guvernului RM nr. 1088 din 05.10.2004 și nr. 79 din 23.01.2006, la care face referire acuzarea în rechizitoriu, nu prevede și lista substanțelor narcotice ***a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă***, adică imputarea inculpatului acestui element calificativ nu are suport juridic.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, recursul nominalizat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5., din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel,

activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei, în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza hotărârii de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile atacate cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică corectă, și că recursul menționat este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 28 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2018, în privința inculpatului Zaharia Mihail Valerian, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 27 martie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun